«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1934 | Ἀριθ. 1131

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΟΓΟΣ ΒΑΘΥΣ

Τὸ μικρὸν καὶ ἀνήλικον παιδάκι ἀπορεῖ ἴσως, ὅταν βλέπῃ τὸν πατέρα του νὰ χαλᾷ τὴν μικρὰν καὶ ἐξοχικὴν καλύβην, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸ καὶ οἱ γονεῖς του εἶχον ὡς μόνην στέγην καὶ ὡς μόνον καταφύγιον. Καὶ δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ, ἐφ' ὅσον ὁ πατήρ του σιωπᾷ, διατί μένουν τώρα χωρὶς στέγην καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ περνοῦν τὰς ὥρας τοῦ ἡλιακοῦ καύματος ὑποκάτω ἀπὸ δένδρα, ὁλόκληρον δὲ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὕπαιθρον. Ὅταν ὅμως μετ' ὀλίγους μῆνας θὰ ἴδῃ ὁ μικρός, ὅτι ἐκεῖ, ποὺ ἦταν ἄλλοτε ἡ πτωχικὴ καλύβη, ἐκτίσθη κάποιο σπίτι εὐρυχωρότερον καὶ ἀναπαυτικώτερον, θὰ ἐπιδοκιμάσῃ ἀσφαλῶς τὰς πατρικὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας καὶ θὰ μείνῃ ὄχι μόνον ἱκανοποιημένος ἀλλ' ἴσως καὶ ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν φροντίδα καὶ πρόνοιαν τοῦ πατρός.

Ἀναγνῶστά μου, κάτι τέτοιο συμβαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅταν εὑρισκώμεθα ἀπέναντι τῶν ἐνεργειῶν καὶ τακτοποιήσεων, τὰς ὁποίας ἡ θεία Πρόνοια ἐργάζεται ἐν τῇ κυβερνήσει ὅλου μὲν τοῦ κόσμου, ἰδιαιτέρως ὅμως εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γενικῶς καὶ ἑνὸς ἑκάστου ἀνθρώπου ἰδιαιτέρως. «Δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον», λέγει ὁ σοφὸς Σολομῶν (Παροιμ. κε' 2). Εἶνε τόσον μεγάλος, ὑψηλὸς καὶ τέλειος ὁ Θεός, καὶ τόσον μικροὶ καὶ περιωρισμένοι ἡμεῖς, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ εἰκών, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ παρασταθῇ, ἔστω καὶ ἀτελῶς, ἡ ἀπόστασις ποὺ παρεμπίπτει μεταξὺ τοῦ ἀπείρου Θεοῦ καὶ τοῦ οὐτιδανοῦ ἀνθρώπου. Νὰ εἴπωμεν ὅτι Ἐκεῖνος εἶνε ὁ Πατὴρ καὶ ἡμεῖς τὰ μικρὰ καὶ ἀνήλικα παιδιά Του, μᾶς τὸ ἐπιτρέπει βέβαια ἡ ἀγαθότης Του, ἀλλὰ μὲ τὴν σύγκρισιν αὐτὴν δὲν παρουσιάζεται ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ἡ ἀμέτρητος μικρότης μας, ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἀγαθότης Του μᾶς ἀναβιβάζει.

Ναί· ὁ Θεὸς ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει πάντοτε ἄπειρος. Δὲν ἦτο κάποτε μικρὸς καὶ νήπιος, ὅπως ἦτο ὁ ἐπίγειος πατέρας μας. Δὲν ἐμεγάλωσέ ποτε ἀπὸ κατάστασιν ἀτελῆ καὶ ἄωρον πρὸς τελειοτέραν καὶ ὡριμωτέραν ἀνάπτυξιν, ὅπως ἔγινε μὲ τὸν σαρκικὸν πατέρα μας. Οὔτε τώρα εἶνε κατὰ βάθος ὅμοιός μας ὁ Θεός, ὅπως τὸ κάθε παιδὶ ὁμοιάζει κατὰ βάθος πρὸς τὸν πατέρα του, ἔχον κατ' οὐσίαν τὰς αὐτὰς πρὸς τὸν πατέρα του ἰδιότητας. Τί εἰμπορεῖς λοιπὸν νὰ εἴπῃς; Εἰμπορεῖς ποτε νὰ ἰσχυρισθῇς, ὅτι ἡ ἀπόστασις ποὺ χωρίζει τὸν πεπερασμένον, τὸν ἀσθενῆ, τὸν εὐτελῆ ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν ἄπειρον, τὸν παντοδύναμον, τὸν Ὕψιστον Θεόν, εἶνε ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν ἀπόστασιν ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ ἑνὸς ἀνδρὸς ὡρίμου καὶ τελείου καὶ τοῦ μικροῦ καὶ ἀνηλίκου τέκνου του;

Αἴ! λοιπὸν εὑρίσκεις πολὺ φυσικὸν ὁ ἀνήλικος καὶ νήπιος υἱὸς νὰ μὴ δύναται μὲ τὸν ἄωρον καὶ ἀσχημάτιστον ἀκόμη ἐγκέφαλόν του νὰ ἀντιληφθῇ καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ σχέδια καὶ τὰς σκέψεις τοῦ ὡρίμου πατρός του. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἔχεις τὴν ἀξίωσιν νὰ γνωρίσῃς τὸν νοῦν τοῦ Κυρίου. Καὶ ὅταν δὲν δύνασαι νὰ ἐξηγήσῃς μερικὰς ἀπὸ τὰς βουλάς Του, δὲν κάμνεις τὴν σκέψιν: «Μήπως λόγῳ τοῦ περιωρισμένου μου νοῦ ἀδυνατῶ ἐγὼ ν' ἀντιληφθῶ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἔξοχον σκοπιμότητα τῶν θείων ἀποφάσεων καὶ ἐνεργειῶν;» Ἀλλὰ τί ἀποτολμᾷς; Προχωρεῖς ἀνοήτως μέχρι τοῦ νὰ ἐκφέρῃς τὸν βλάσφημον λόγον: «δὲν τὸ ἔκαμε καλὰ ὁ Θεός»!!

Ταλαίπωρε! Στάσου ὀλίγον. Ρίψε ὀπίσω τὸ βλέμμα σου εἰς τὴν παρελθοῦσαν ἱστορίαν σου, ἀφοῦ δὲν ἔχεις τὴν ὑπομονὴν νὰ περιμείνῃς τὴν ἔκβασιν τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον σήμερον σὲ συγχύζει. Δὲν εὑρίσκεις ἄρά γε εἰς τὸ παρελθὸν πολλὰς ἐνεργείας τῆς θείας Προνοίας, αἱ ὁποῖαι σοῦ ἐφαίνοντο ἀνεξήγητοι καὶ ἀλλόκοτοι, καὶ αἱ ὁποῖαι μετὰ τὴν ἔκβασιν τῶν πραγμάτων σοῦ παρουσιάσθησαν σοφαὶ καὶ κατὰ πάντα σκόπιμοι; Διατί λοιπὸν τρέχεις; Καὶ διατί δὲν ἐνθυμεῖσαι, ὅτι «δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον»; Διατί δὲν σκέπτεσαι ὅτι ἡ δόξα καὶ ἡ ἄπειρος τελειότης τοῦ Θεοῦ φυσικὸν εἶνε νὰ ἔχῃ βουλὰς καὶ σχέδια βαθειὰ καὶ τέλεια, τὰ ὁποῖα νὰ μένουν κεκρυμμένα πρὸς καιρὸν ἢ καὶ ὅλως ἀνεξήγητα ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἀπὸ τὸν μικρὸν καὶ ἀσθενῆ νοῦν τοῦ ἀδυνάτου ἀνθρώπου;

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Α' ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

14. «Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν».

Θέλω λοιπὸν αἱ νεώτεραι χῆραι νὰ ὑπανδρεύωνται, νὰ τεκνογονῶσι, νὰ διευθύνουν τοὺς οἴκους των, νὰ μὴ παρέχωσι μηδεμίαν ἀφορμὴν εἰς τὸν ἐχθρὸν πρὸς λοιδορίαν.

«*Βούλομαι οὖν*». Πρὸς ἐκκοπὴν λοιπὸν τῶν παρεκτροπῶν τούτων, εἰς τὰς ὁποίας καταντῶσιν αἱ χῆραι, θέλω καὶ ἐγὼ ἵνα αἱ νεώτεραι ὑπανδρεύωνται. «Κωλύει τοίνυν τὰς χήρας τὰς τοιαύτας, οὐ βουλόμενος μὴ εἶναι χήρας νεωτέρας, ἀλλὰ μὴ βουλόμενος μοιχαλίδας εἶναι, μὴ βουλόμενος ἀργὰς εἶναι καὶ περιέργους λαλούσας τὰ μὴ δέοντα, μὴ βουλόμενος τὸν διάβολον ἀφορμὴν λαμβάνειν» (Χρυσόστ.).

«*νεωτέρας*». Κυρίως περὶ χηρῶν ὁμιλεῖ, δύναται ὅμως νὰ νοηθῇ καὶ γενικώτερον.

«*τεκνογονεῖν*», νὰ γεννῶσι τέκνα, ἐννοεῖται καὶ νὰ μὴ παραμελῶσιν αὐτά, ἀλλὰ νὰ ἐκτρέφωσι καὶ ἀνατρέφωσι ταῦτα.

«*οἰκοδεσποτεῖν*». Νὰ γίνωνται οἰκοδέσποιναι· νὰ ἐνεργοῦν τὰ τῆς οἰκοκυροσύνης. Ἀποδίδει διὰ τῆς λέξεως ταύτης εἰς τὴν χριστιανὴν σύζυγον δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν αὕτη μόνον ὅταν ἐξυψώθη ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ κατέστη ὁμότιμος τοῦ ἀνδρός.

«*τῷ ἀντικειμένῳ*». Εἰς τὸν διάβολον, ἑρμηνεύει ὁ Χρυσόστομος, τοῦ ὁποίου ὄργανα εἶνε οἱ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον ἀντιτιθέμενοι. Καλλίτερον ὅμως εἶνε νὰ ἑρμηνεύσωμεν: οἱ ἀντιτιθέμενοι εἰς τὸν Χριστιανισμόν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε ἐθνικοί· πᾶς πολέμιος τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

«*λοιδορίας χάριν*». Τὸ «*χάριν*» ἴσως πλεονάζει. Θὰ ἑρμηνεύσωμεν: πρὸς λοιδορίαν· ἵνα λοιδορῶσι. Νὰ μὴ δίδωσι καμμίαν ἀφορμὴν διὰ νὰ λέγωσι κακὰ κατὰ τῶν χριστιανῶν οἱ ἀντικείμενοι.

15. «*Ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ*».

Διότι ἤδη μερικαὶ ἀπὸ τὰς νεωτέρας χήρας παρεξέκλιναν ἀκολουθήσασαι ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.

«*Ἤδη γάρ*». Θέλω νὰ ὑπανδρεύωνται, διότι καὶ τώρα ἀκόμη, ποὺ γράφω αὐτά, «*τινές*», μερικαὶ ἀπὸ τὰς νεωτέρας «*ἐξετράπησαν*» τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὑρισκόμεναι ἠκολούθουν τὸν Κύριον, «*ὀπίσω τοῦ σατανᾶ*» ἀκολουθήσασαι. Λέγων δὲ ταῦτα ὁ ἀπόστολος ἐννοεῖ μὲν καὶ τὰς κατ' ἀθέτησιν τῆς ὑποσχέσεως αὐτῶν εἰς δεύτερον γάμον ἐλθούσας, κυρίως ὅμως ἐννοεῖ τὰς ὑποπεσούσας εἰς τὸ ἁμάρτημα τῆς πορνείας καὶ ἐκδοθείσας εἰς βίον ἄτακτον καὶ ἐπαίσχυντον, καταστᾶσαι πόρναι δημόσιαι καὶ ὅλως μακρυνθεῖσαι τοῦ Χριστοῦ.

«*16 «Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ*».

Ἐὰν πιστός τις ἢ πιστὴ ἔχῃ χήρας, ἃς βοηθῇ ταύτας καὶ ἃς μὴ ἐπιβαρύνεται ἡ ἐκκλησία, διὰ νὰ βοηθήσῃ αὕτη τὰς πράγματι καὶ μηδεμίαν προστασίας ἀπὸ ἄλλους ἐχούσας χήρας.

«*Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ*» ἐννοεῖται ἔξωθεν ἀνὴρ ἢ γυνή· ἐὰν κανεὶς πιστὸς ἄνθρωπος ἢ καμμία πιστὴ γυναῖκα ἔχῃ εἰς τὸ σπίτι του χήρας· εἴτε ἀδελφὴν χήραν, εἴτε μητέρα ἢ μάμμην χήραν· εἴτε θυγατέρα χήραν, εἴτε νύμφην χήραν, εἴτε δούλην χήραν, «*ἐπαρκείτω αὐταῖς*», ἃς τὰς βοηθῇ· ἃς δίδῃ εἰς αὐτὰς τὸ ἀναγκαῖον, ποὺ ταῖς χρειάζεται, διὰ νὰ μὴ ἔχωσιν ἀνάγκην τῆς προστασίας τῆς ἐκκλησίας.

«*καὶ μὴ βαρείσθω*». Καὶ ἃς μὴ δίδεται βάρος εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἃς μὴ ἐπιβαρύνεται ἡ ἐκκλησία καὶ διὰ τῶν δαπανῶν τῆς διατροφῆς τῶν χηρῶν τούτων.

«*ἵνα ταῖς ὄντως χήραις*», ταῖς μεμονωμέναις, ταῖς μὴ ἐχούσαις κανένα προστάτην, «ταῖς ἐν πενίᾳ».

«Εἴ τις πιστός. Παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰς πιστὰς τρέφεσθαι, ἵνα μὴ δόξωσι δεῖσθαι αὐτῶν. Καὶ ὅρα πῶς παραμυθητικῶς. Οὐκ εἶπε πολυτέλειάν τινα χορηγείτω, ἀλλ' ἐπαρκείτω αὐταῖς. Ἵνα ἡ ἐκκλησία, φησί, ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκῇ. Ἄρα καὶ ταύτης τὸν μισθὸν αὕτη ἔχει τῆς βοηθείας· ἡ γὰρ βοηθοῦσα ταύτῃ, οὐ ταύτῃ βοηθεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκείναις, μετ' εὐρυχωρίας ἀφεῖσα αὐταῖς τρέφεσθαι» (Χρυσόστ.).

«*ἐπαρκέσῃ*». Πράγματι τὸ βάρος τῆς διατροφῆς τῶν χηρῶν καθίστατο πολλάκις εἰς τὴν ἐκκλησίαν δυσβάστακτον. Τοῦτο δύναται πᾶς τις νὰ ὑπολογίσῃ, ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἐκκλησία τῆς Ρώμης περὶ τὸ ἔτος 250 διέτρεφε πλέον τῶν 1500 χηρῶν καὶ θλιβομένων (Εὐσεβ. ἐκκλ. ἱστορ. VI, 43).

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ὅπως εἴπομεν, ἀναγνῶστά μου, ἡ τήρησις τῆς πέμπτης ἐντολῆς ἀκολουθεῖται ἀπὸ μεγάλας ἀμοιβάς, ποὺ ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς γιὰ ὅλα τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα τιμοῦν καὶ σέβονται τοὺς γονεῖς των. Ἄκουσε, τί ὁ Θεὸς ὑπόσχεται διὰ τοῦ Μωϋσέως εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ποὺ ἦσαν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ τί ὕστερα, εἰς τοὺς χρόνους τῆς Καινῆς Διαθήκης ὑπόσχεται διὰ τοῦ Παύλου εἰς τὰ παιδιά, ποὺ θὰ τηρήσουν τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς καθήκοντά των.

«Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι» (Ἐξόδ. κ' 12). Θὰ σοῦ βγῇ, λέγει, σὲ καλὸ καὶ σὲ καλὸ μεγάλο κάθε θυσία ποὺ κάνεις γιὰ τοὺς γονεῖς σου. Εὐλογία Θεοῦ καὶ εὐτυχία θὰ γεμίσῃ τὰ σπίτια τῶν καλῶν παιδιῶν ποὺ ἐξεύρουν νὰ σέβωνται καὶ νὰ τιμοῦν τοὺς γονεῖς των. Καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ «τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς», τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ποὺ ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, θὰ γίνουν κληρονομία καὶ ἀπόλαυσις γιὰ χρόνια πολλὰ τῶν καλῶν καὶ εὐλαβῶν παιδιῶν.

Γιὰ νὰ καταλάβῃς, ἀναγνῶστά μου, τί ἔννοιαν ἔχουν οἱ λόγοι αὐτοὶ καὶ πόσον μεγάλη εἶνε ἡ ὑπόσχεσις αὐτὴ ποὺ δίδει τώρα ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ἐνθυμήσου, ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται εὑρίσκονται τώρα στὴν ἔρημον μὲ ἕνα πόθον καὶ μὲ ἕνα ὄνειρον ἡμέραν καὶ νύκτα νανουριζόμενοι καὶ καταθελγόμενοι, μὲ τὸν πόθον τοῦ πότε θὰ ἔμβουν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ πότε θὰ ἀπελάμβανον τὰ ἀγαθά της. Αὐτὸ ἐθεωροῦσαν ὡς τὴν μεγαλειτέραν εὐτυχίαν τους, ὡς τὸ ποιὸ ἐξαίρετον ἀγαθόν, ποὺ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ ἀπολαύσουν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν πρόσκαιρον. Αἴ! λοιπόν. Τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ ὑπόσχεται ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ πρὸ παντὸς

εἰς τὰ καλὰ καὶ εὐπειθῆ παιδιὰ γιὰ χρόνια πολλά, μακραίνοντας τὴν ζωήν τους καὶ χαρίζοντας εἰς αὐτὰ χρόνια πολλὰ ζωῆς, ὥστε νὰ ζήσουν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν. Δηλαδὴ ὅ,τι καλλίτερον ἐποθοῦσαν εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην οἱ Ἰσραηλῖται, τὸ ὑπόσχεται ὁ Θεὸς στὰ παιδιὰ τὰ εὐπειθῆ καὶ καλόγνωμα.

Κύτταξε τώρα, πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μεταρρυθμίζει διὰ μέσου τοῦ ἀποστόλου Παύλου τὰς ὑποσχέσεις αὐτὰς καὶ τὰς προσαρμόζει πρὸς τὰς νέας περιστάσεις, ποὺ εὑρισκόμεθα ἡμεῖς οἱ νεώτεροι Ἰσραηλῖται τῆς χάριτος, ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Χριστοῦ. Δὲν λέγει τώρα ὁ ἀπόστολος τίποτε διὰ τὴν γῆν τῆς Χαναάν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐβάδιζαν τότε οἱ Ἰσραηλῖται. Φθάνει ἕως τὸ «ἐπὶ τῆς γῆς» καὶ σταματᾷ. Καὶ ἔτσι ἡ ὑπόσχεσις γενικεύεται καὶ δὲν ἀφορᾷ πλέον εἰς τὴν γῆν τῆς Χαναὰν μόνον, ἀλλὰ ἀναφέρεται σὲ κάθε τόπον καὶ σὲ κάθε μέρος, ὅπου ζῇ καὶ εὑρίσκεται ὁ κάθε χριστιανός. Ἄκου, τί λέγει ὁ ἀπόστολος: «Ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἐφεσ. ϛ' 3).

Θὰ μοῦ εἴπῃς ἴσως, ἀδελφέ μου, ὅτι πολλὰ παιδιά, ποὺ ἐτίμησαν τοὺς γονεῖς των καὶ ἐπῆραν τὴν εὐχήν τους ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς των, δὲν ἐπρόφθασαν ἐν τούτοις νὰ γηράσουν, ἀλλὰ ἀπέθαναν παράκαιρα, καὶ ἴσως ἐπάνω στὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των. Ἐν τούτοις θὰ ἤθελα νὰ σημειώσῃς καλὰ ἕνα πρᾶγμα. Ὅτι τὰ παιδιὰ αὐτά, ὅσον καιρὸν ἐζοῦσαν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, δὲν ἐδυστύχησαν. Εἰμπορεῖ νὰ ἐδοκίμασαν δυσκολίας, ἀλλὰ δὲν ἐστερήθησάν ποτε τὸ ψωμί· οὔτε κατήντησαν εἰς ἐσχάτην ἀθλιότητα. Ἡ εὐχὴ τῶν γονέων των ἦταν σὰν μιὰ ἀσπίδα, ποὺ τοὺς ἐσκέπαζε καὶ τοὺς ἐπροστάτευσεν ἀπὸ τέτοια δυστυχήματα. Ἔπειτα ἀπέθαναν ἴσως παράκαιρα, ἀλλὰ ἀπέθαναν τιμημένα καὶ ὅλοι ὅσοι τοὺς ἐγνώρισαν, μὲ συμπάθειαν πολλὴν τοὺς ἐσυνώδευσαν εἰς τὸν τάφον καὶ τοὺς ἐσυχώρησαν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς των. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὅτι δὲν ἔζησαν νὰ γηράσουν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν τὴν φθαρτήν, μὴ ξεχάνῃς, ὅτι ἡ ἰδική μας γῆ τῆς ἐπαγγελίας δὲν εἶνε ἐδῶ, ἀλλ' εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἡ πατρίδα μας ἡ ἀληθινὴ εἶνε ἐκεῖ. Καὶ ὁ Θεός, ὁ ἀληθὴς καὶ πιστός, ποὺ δὲν ξεχάνει ποτὲ τῆς ὑποσχέσεις Του, τοὺς ἐκράτησεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν καὶ εἰς τὴν γῆν ὅσον καιρὸν ἠθέλησεν ὡς συμφέρον τους καὶ ὡς ὠφέλιμον γι' αὐτοὺς νὰ μείνουν ἐδῶ, ἔπειτα δὲ τοὺς ἔκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τους, γιὰ νὰ τοὺς μεταφέρῃ ἐκεῖ, εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἀληθινήν, εἰς τὸν κόσμον τὸν αἰώνιον καὶ πραγματικόν.

Ὄχι λοιπόν· δὲν εἶνε ἄτυχοι, ὅπως ἴσως τοὺς νομίζομεν ἡμεῖς ἐξ αἰτίας τῆς ὀλιγοπιστίας μας, ἀλλ' εἶνε τυχεροί, εὐλογημένοι καὶ εὐχημένοι ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεόν.

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

Εἰσαγωγή.

1. Ἡ ποικιλία τῆς ζωῆς. Τοῦ προβλήματος τῆς γενέσεως τῆς ζωῆς οὐχὶ ὀλιγώτερον σοβαρὸν παρουσιάζεται καὶ τὸ πρόβλημα τῆς παραγωγῆς τῶν ποικίλων εἰδῶν αὐτῆς. Διότι ἡ ζωὴ δὲν παρουσιάζεται ἐνώπιον ἡμῶν ὑπὸ μίαν καὶ μόνην μορφήν. Εἶνε πολυειδὴς καὶ ποικίλη. Ἀποσχιζομένη ὡς γιγαντιαῖός τις κορμὸς πανυψήλου δένδρου εἰς δύο κεντρικοὺς κλάδους τὸ κατ' ἀρχάς, τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν ἐξ ἑνὸς καὶ τὸ βασίλειον τῶν ζώων ἐξ ἑτέρου, παρουσιάζει πολυπληθεῖς καὶ δυξεσαριθμήτους τὰς εἰς ἑκάτερον τῶν κλάδων τούτων πολυπλόκους διακλαδώσεις της. Εἰς οἱονδήποτε ἐκ τῶν δύο τούτων βασιλείων καὶ ἂν ρίψητε τὸ βλέμμα σας, οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει νὰ σᾶς ἐμπνευσθῇ τὸ συναίσθημα τῆς μονοτονίας. Πλῆθος δυσεξαρίθμητον εἰδῶν, κατατασσόμενον εἰς πολυάριθμα γένη ἀποτελοῦντα διαφόρους οἰκογενείας καὶ τάξεις καὶ ὁμοταξίας καὶ τύπους, θὰ παρουσιασθῇ, διὰ τὴν λεπτομερῆ σπουδὴν τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἐξήρκουν αἱ ὀλίγαι δεκάδες τῶν ἐτῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐκτείνεται ὁ βίος ἑνὸς ἐπιστήμονος.

Εἰς τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν ἐπὶ παραδείγματι θὰ ἴδητε, ὅτι ἀπὸ τὴν φυτικὴν ζωὴν ζωογονεῖται ἡ ὑψίκορμος κυπάρισσος καὶ ἡ ἀμφιλαφὴς πλάτανος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀσθενὴς θάμνος, καθὼς καὶ τὸ μικρὸν ἄνθος τὸ φυόμενον εἰς τὰ πρὸ τῶν παραθύρων σας πήλινα κάνιστρα. Ποία ὅμως ποικιλία μορφῶν! Ποία διαφορὰ φύλλων! Ὁπόσαι προσιδιάζουσαι εἰς ἕκαστον τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἀνθέων ὀσμαί! Ὁπόσος ἀριθμὸς καρπῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει ἰδιαιτέραν κατασκευὴν καὶ ἰδιαιτέραν γεῦσιν!

Εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζώων πάλιν θὰ ἴδητε ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἐντόμου, τὸ ὁποῖον μόλις διακρίνεται ἱπτάμενον εἰς τὸν ἀέρα, μέχρι τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ θηρίου, τοῦ λέοντος τοῦ ὠρυομένου εἰς τὰς ἐρήμους ἢ τοῦ κροκοδείλου τοῦ ἀναδυομένου ἐκ τῶν ποταμίων ὑδάτων τῆς Αἰγύπτου, πλείστας ὅσας σκωλήκων μορφάς, πολυάριθμα εἴδη καὶ γένη ἐντόμων, ἰχθύων, ἀμφιβίων, ἑρπετῶν, θηρίων καὶ λοιπῶν ζωϊκῶν ὑπάρξεων.

2. Τὸ τιθέμενον ἐρώτημα. Ἐγείρεται λοιπὸν τὸ ἐρώτημα: Πῶς παρήχθη ἡ πληθὺς αὐτὴ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων; Ὅτι βεβαίως ἡ ζωὴ τὸ κατ' ἀρχὰς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραχθῇ ἐξ ἑαυτῆς ἀπὸ τῆς νεκρᾶς ὕλης διὰ μόνης τῆς ἐνεργείας καὶ συνδρομῆς τῶν φυσικῶν νόμων, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ ἡ παρέμβασις ἀνωτέρας δυνάμεως πρὸς παραγωγὴν τῆς πρώτης ζωῆς, εἶνε ἤδη ἀποδεδειγμένον. Μέχρι τίνος ὅμως σημείου ἐπεξετάθη ἡ δημιουργικὴ τοῦ Θεοῦ ἐνέργεια; Ἐδημιούργησεν ἄρά γε ὁ Θεὸς ἓν πρὸς ἓν διακεκριμένως τὰ εἴδη ταῦτα τῆς ζωῆς; Ἢ μήπως ἅπαξ ἀναφανείσης καθ' οἱονδήποτε τρόπον τῆς πρώτης ζωῆς προῆλθεν ἔπειτα ἐξ αὐτῆς δι' ἐξελίξεως ὑπὸ μόνην τὴν ἐπίδρασιν τῶν φυσικῶν συνθηκῶν καὶ δυνάμεων ἡ πληθὺς αὕτη τῶν ζωϊκῶν καὶ φυσικῶν ὄντων;

3. Ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς διεγερθὲν ἐνδιαφέρον. Ἐκ τῆς δευτέρας ταύτης ἐκδοχῆς, τὴν ὁποίαν μετὰ φανατισμοῦ πολλοῦ ἀνέλαβον νὰ ὑποστηρίξωσι περισσότερον παντὸς ἄλλου οἱ ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀποκλείσωσι τὴν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως Δημιουργοῦ, προῆλθεν ἡ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἐκτεθεῖσα παραγωγικὴ θεωρία ἢ ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως ἢ μεταμορφώσεως ἢ μεταμείψεως τῶν εἰδῶν τῆς ζωῆς, ἥτις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς συζητήσεις οὐ μόνον μακρὰς ἀλλὰ καὶ σφοδράς, μετὰ

Ο ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Τρίτον. Καὶ τώρα ἕνα συμπέρασμα δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἀπὸ αὐτά. Ἐκεῖνο ποὺ διατυπώνει ἕνας σοφὸς ὡς ἑξῆς: «Αἱ ἰδιότητες τῶν φίλων σας θὰ εἶνε αἱ αὐταὶ πρὸς τὰς τῶν ἐχθρῶν σας· ψυχροὶ εἶνε οἱ φίλοι σου, ψυχροὶ οἱ ἐχθροί σου· κατὰ τὸ ἥμισυ φίλοι, κατὰ τὸ ἥμισυ ἐχθροί· θερμοὶ ἐχθροί· θερμοὶ φίλοι». Ἐπειδὴ ἐγνώριζα αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, συχνὰ παρηγορήθην καὶ ἐνισχύθην, ὅταν οἱ ἐχθροὶ ὡμίλησαν μὲ ἀγερωχίαν ἐναντίον μου. Καλά, ἐσκέφθην. Οἱ φίλοι μου μὲ ἀγαποῦν σφικτὰ καὶ σταθερά. Δι' αὐτό, ἄ; εἶνε οἱ ἐχθροί μου ὅσον θέλουν θερμοί· αὐτὸ ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ φίλοι εἶνε κατ' ἀναλογίαν στερεοὶ εἰς τὴν ἀγάπην.

Ἐξάγομεν λοιπὸν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀφοῦ ὁ Χριστὸς εἶνε ἀνώτερος ὅλων, ἐὰν εἶνε φίλος μας, τότε οἱ ἐχθροί μας θὰ εἶνε ἐπιθετικώτεροι, καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀφήσουν ποτὲ ἕως ὅτου ἀποθάνωμεν. Ναί, Χριστιανέ, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς εἶνε κοντά σου καὶ ὁ Διάβολος θὰ προσπαθῇ νὰ σὲ πλησιάζῃ. Θὰ προσπαθῇ νὰ σὲ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸν Χριστὸν διὰ νὰ ἔλθῃ μέσα εἰς τὴν ψυχήν σου. Ὁ σκύλος αὐτὸς τῆς ἀβύσσου δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ τὰ γαυγίσματά του, ἕως ὅτου φθάσετε εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου. Κανένα μέρος εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν δὲν εἶνε ἐλεύθερον ἀπὸ τὰ τοξεύματα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐχθροῦ. Ἐφόσον διασχίζετε τὸν ποταμὸν τῆς ζωῆς, τὰ βέλη του δύνανται νὰ σᾶς φθάσουν. Ἀφοῦ ὁ Χριστὸς παρέδωκε τὸν ἑαυτόν του διὰ σᾶς, ὁ διάβολος θὰ δώσῃ ὅ,τι εἰμπορεῖ διὰ νὰ σᾶς καταστρέψῃ. Ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ὑπέφερε πολὺ διὰ σᾶς, ὁ Σατανᾶς θὰ ἐπιμένῃ πολὺ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ Χριστὸς δυνατὸν νὰ σᾶς λησμονήσῃ. Θὰ ἀγωνισθῇ ἐναντίον σας, καὶ θὰ ἀγωνίζεται μέχρις ὅτου σᾶς ἴδῃ ἀσφαλισμένους εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀλλὰ μὴ στενοχωρῆσθε· ὅσον δυνατώτερα μουγκρίζει τὸ θηρίον αὐτό, ὁ Σατανᾶς, τόσον περισσοτέραν ἀπόδειξιν ἔχετε περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. «Προτιμῶ, εἶπεν ὁ ἀρχαῖος χριστιανός, ἕνα διάβολον ποὺ ὠρύεται, παρὰ ἕνα διάβολον ποὺ φαίνεται κοιμώμενος. Διότι οἱ κοιμώμενοι διάβολοι μὲ κάμνουν νὰ νυστάζω, ἐνῷ ἐκεῖνοι ποὺ οὐρλιάζουν μὲ ἀναγκάζουν νὰ τρέξω πρὸς τὸν Κύριόν μου». Ὦ! Χαρῆτε λοιπόν, ἐὰν ὁ κόσμος ἐγείρεται σύσσωμος ἐναντίον σας, ἐὰν οἱ ἐχθροί σᾶς προσβάλλουν μὲ δύναμιν. Ὁ Χριστὸς ἔχει τόσην ἀγάπην πρὸς σᾶς ὅσον ἔχουν ἐκεῖνοι μῖσος. Διὰ τοῦτο:

«Μὴ φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε.....
»Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς»,

βεβαιώνει ὁ Κύριος (Ἀποκ. 2. 10).

Καὶ τώρα ἔχω νὰ κάμω μίαν ἐρώτησιν· ἐρώτησιν ποὺ ἀπευθύνεται εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, νέους καὶ νέας: Εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς φίλος σας; Ἔχετε κανένα φίλον εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλήν—εἰς τὴν βασιλικὴν τοῦ οὐρανοῦ αὐλήν; Εἶνε ὁ Μέγας Κριτὴς φίλος σας; Εἰμπορεῖτε νὰ εἴπετε ὅτι Τὸν ἀγαπᾶτε; Ὅτι σᾶς ἀπεκάλυψέ ποτε τὸν Ἑαυτόν του διὰ μέσου τῆς ἀγάπης;

Μὴ ἀπαντᾶς, ἀγαπητέ, εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ διὰ τὸν γείτονά σου, ἀπάντησε διὰ τὸν ἑαυτόν σου. Ἐπίσημε ἢ ἰδιῶτα, πλούσιε ἢ πτωχέ, γραμματισμένε ἢ ἀγράμματε, τὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶνε διὰ καθένα ἀπὸ σᾶς. Δι' αὐτὸ σκεφθῆτε: Εἶνε ὁ Χριστὸς φίλος μου; Ἐθέσατέ ποτε τὸ ἐρώτημα αὐτό; Ὦ! Τὸ νὰ εἰμπορῇ κανεὶς νὰ λέγῃ, ὅτι «Ὁ Χριστὸς εἶνε φίλος μου» εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ γλυκύτερα πράγματα εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Κάποιος ποὺ εἶχε ζήσει πολὺ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἐμπῆκε μίαν ἡμέραν τυχαίως εἰς μίαν ἐκκλησίαν, ὅπου ἤκουσε νὰ ψάλλωνται αἱ λέξεις αὐταί: «Σέ, Νυμφίε μου, ποθῶ»!

Τὴν ἑπομένην συνήντησε κάποιον γνωστόν του, ὁ ὁποῖος τὸν ἠρώτησεν ἂν τοῦ ἤρεσε τὸ κήρυγμα. Ἀπήντησε, «Δὲν γνωρίζω, ἀλλ' ἤκουσα δύο ἢ τρεῖς λέξεις ἑνὸς ψάλματος, ποὺ μὲ συνεκίνησαν τόσον πολύ, ὥστε δὲν εἶξευρα τί νὰ κάμω μὲ τὸν ἑαυτόν μου. Ἤκουσα τὰς λέξεις: «Σέ, Νυμφίε μου, ποθῶ». Ὦ! Ἐὰν ἠμποροῦσα νὰ τὸ εἴπω καὶ ἐγὼ αὐτό, θὰ ἔδιδα ὅ,τι ἔχω ἀποκτήσει. Ἀλλὰ νομίζετε, ἠρώτησεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι δυνατόν ποτε νὰ γίνῃ Νυμφίος ποὺ θὰ ἀγαπήσῃ ἕνα ἄνθρωπον σὰν κ' ἐμέ;» Καὶ συνεκινήθη τόσον πολύ, ὥστε ἔκρυψε τὸ κεφάλι του εἰς τὰ χέρια του καὶ ἔκλαυσε. Δὲν γνωρίζω ἂν μετενόησεν ἢ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν βίον τῆς ἁμαρτίας καὶ ἔγινεν ὁ ἴδιος ὅπως καὶ προτήτερα. Ἀλλ' ἔδειξεν, ὅτι εἶχεν ἀρκετὴν συνείδησιν, ἡ ὁποία ἔκρινε πόσης ἀξίας ἦτο τὸ νὰ ἔχῃ τὸν Χριστὸν φίλον του.

(Ἀκολουθεῖ)

πολλῆς τῆς ἐμπαθείας καὶ ὀξύτητος διεξαχθείσας. Καὶ δὲν θὰ ἐνέπιπτέ τις εἰς ὑπερβολήν, ἐὰν διετείνετο, ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος οὐδὲν ἄλλο ζήτημα ἐφανάτισε τόσον ζωηρῶς καὶ ἰσχυρῶς τὰ πνεύματα, ὅσον αἱ περὶ τὴν θεωρίαν ταύτην τῆς μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν ἐκδηλωθεῖσαι διχογνωμίαι. Ὄχι μόνον φυσιοδίφαι καὶ ἐπιστήμονες περὶ τὴν ἔρευναν τῆς ζωῆς εἰδικῶς ἀσχολούμενοι, ἀλλὰ καὶ παντὸς εἴδους λόγιοι, ἀκόμη καὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀνεμίχθησαν μετὰ ζωηροῦ πάθους εἰς τὴν προκληθεῖσαν συζήτησιν καὶ παρηκολούθησαν μετὰ ὅλοεν αὔξοντος ἐνδιαφέροντος τὰς πολυπλόκους ἐρεύνας καὶ θεωρίας, αἵτινες προεκλήθησαν καὶ διετυπώθησαν ἑκάστοτε κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀνακύψαντος προβλήματος(1).

(1) Ἀνέκδοτόν τι, ὅπερ διηγεῖται ὁ Soret περὶ τοῦ Goethe δεικνύει μετὰ πόσου ἐνδιαφέροντος ὁ μέγας ποιητὴς καὶ φιλόσοφος παρηκολούθει τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1830 προκληθεῖσαν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἔριδα μεταξὺ τοῦ Cuvier καὶ τοῦ Στεφάνου Geoffroy Saint—Hilaire. Ἐπισκεφθεὶς ὁ Soret τὸν Goethe κατ' αὐτὸ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν εἶχε φθάσει εἰς τὴν Βεῖμάρην ἡ εἴδησις τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως; καὶ ἐκράτει ἐν ζωηρᾷ συγκινήσει τοὺς κατοίκους αὐτῆς, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ χαιρετίσῃ αὐτὸν ἐδέχθη τὴν ἐρώτησιν: «Αἴ, λοιπόν, τί σκέπτεσθε περὶ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ γεγονότος; Τὸ ἡφαίστειον ἐξερράγη. Τὸ πᾶν εἶνε εἰς τὸ πῦρ....»—«Τρομερὰ γεγονότα, ἀπήντησεν ὁ Soret. Ἀλλὰ τί ἄλλο θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀναμένῃ ἐκ τῶν ἀξιοθρηνήτων τούτων περιστάσεων καὶ ἀπὸ ἓν τοιοῦτον ὑπουργεῖον παρὰ τὴν ἔξωσιν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας;»—«Καλέ μου φίλε, παρετήρησε μετὰ σοβαρότητος ὁ Goethe, μοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν συνεννοούμεθα. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τοῦ κόσμου ἐκείνου, ἀλλὰ περὶ ἄλλου τινὸς ὅλως διαφόρου. Ὁμιλῶ περὶ τῆς τόσον σπουδαίας διὰ τὴν ἐπιστήμην συζητήσεως μεταξὺ τοῦ Cuvier—Hilaire, ἥτις προεκάλεσεν ἐσχάτως σχίσμα ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀκαδημίᾳ» (R. P. Zahm, L' évolution et le dogme, trad. de l' Anglais ὑπὸ J. Flageolet. Τόμ. Α'. σελ. 68).

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Τῆς Ἑορτῆς, Ἑβρ. β' 11—18)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 640.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Τῆς Ἑορτῆς, Λουκ. α' 24—38).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 168.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Διὰ νὰ ἀναδειχθῶμεν μεγάλοι.

Εἶχεν ἔλθει ὁ κατάλληλος καιρός, κατὰ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ προαιώνιος ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἦτο ἀνάγκη νὰ λάβῃ ἀνθρωπίνην σάρκα καὶ νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ποῖον πρόσωπον ἦτο ἐνδεδειγμένον διὰ νὰ γίνῃ ἡ μήτηρ τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος; Ἰδού, ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Ναζαρὲτ πρὸς τὴν παρθένον Μαριὰμ καὶ ἀναγγέλλει εἰς αὐτὴν τὸ μέγα γεγονός, ὅτι πρόκειται νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὁποῖος θὰ εἶνε μέγας καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ καὶ θὰ ἱδρύσῃ βασιλείαν αἰώνιον ἐπὶ γῆς.

Ἄγνωστος ἦτο μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης διὰ τὸν πολὺν κόσμον ἡ παρθένος Μαρία. Ποῖος ἔδιδε προσοχὴν εἰς μίαν πτωχὴν κόρην καὶ ἄσημον χωρικὴν ποὺ ἔζη εἰς τὴν Ναζαρέτ; Καὶ ὅμως! Αὐτὴν ἐκλέγει ὁ Θεὸς ὡς ὄργανον τῆς θείας βουλῆς Του καὶ αὐτὴν προτιμᾷ ἀπὸ κάθε ἄλλην. Εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τόσαι γυναῖκες ἦσαν γνωσταὶ καὶ ἐθαυμάζοντο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς συγχρόνου γενεᾶς. Ἀλλὰ καμμίαν ἀπὸ αὐτὰς δὲν εὑρίσκει κατάλληλον ὁ Θεὸς διὰ νὰ γίνῃ μήτηρ τοῦ Υἱοῦ Του. Μόνον ἡ Μαρία τῆς Ναζαρέτ, παρ' ὅλην τὴν πτωχείαν καὶ ἀσημότητά της, εὑρίσκεται ἀξία τῆς ὑπερόχου αὐτῆς τιμῆς. Διότι, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, αὐτὴ ἦτο ἡ «κεχαριτωμένη». Ψυχὴ στολισμένη μὲ ἀρετάς, καρδία ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Θεόν, παρθένος ἁγνὴ καὶ ἀμόλυντος. Μὲ αὐτὰ τὰ προσόντα τῆς ἀρετῆς ἀναδεικνύεται φυσιογνωμία μεγάλη καὶ περιλάλητος δι' ὅλας τὰς γενεὰς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀρετὴ τὴν ἔβγαλεν ἀπὸ τὴν ἀφάνειαν καὶ τὴν ἀνύψωσεν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἀπὸ τότε νὰ τιμᾶται καὶ νὰ δοξάζεται ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἡ ἀρετὴ λοιπὸν εἶνε ἐκείνη, διὰ τῆς ὁποίας εἰμποροῦμεν ὅλοι νὰ γίνωμεν μεγάλοι καὶ ἔνδοξοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐνδεχόμενον νὰ εἶμεθα πτωχοὶ καὶ νὰ μὴ μᾶς προσέχουν διὰ τοῦτο οἱ πλούσιοι. Πιθανὸν νὰ εἶμεθα ἀγράμματοι καὶ νὰ μὴ μᾶς λογαριάζουν οἱ λόγιοι. Εἰμπορεῖ νὰ ζῶμεν εἰς τὸ ἀσημότερον χωρίον καὶ νὰ μᾶς ἀγνοοῦν οἱ κάτοικοι τῶν μεγαλουπόλεων. Παρ' ὅλα ταῦτα, ἐὰν καλλιεργῶμεν τὴν ἀρετήν, ἐὰν ἔχωμεν τὰς ψυχάς μας ἀφωσιωμένας εἰς τὸν Θεὸν καὶ τηρῶμεν τὰς ἐντολάς Του, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ θὰ εἶμεθα μεγάλοι καὶ ἐπίσημοι, δοῦλοί Του ἐκλεκτοί, τοὺς ὁποίους θὰ τιμήσῃ καὶ θὰ δοξάσῃ Αὐτὸς μὲ δόξαν ἀθάνατον καὶ πραγματικήν.

Νὰ γίνῃ καὶ ἰδικός μας.

«Καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν», εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος πρὸς τὴν παρθένον Μαρίαν, ὅταν τῆς ἀνήγγειλεν ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Φανερώνουν δὲ οἱ λόγοι οὗτοι τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἦλθε νὰ ἐπιτελέσῃ εἰς τὴν γῆν ὁ Κύριος ἡμῶν. Διότι ἡ λέξις Ἰησοῦς σημαίνει «σωτήρ», τὸ δὲ ἔργον τοῦ Κυρίου θὰ ἦτο ἔργον σωτηρίας καὶ ἀπολυτρώσεως τῶν ἀνθρώπων.

Ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας εἴχαμεν χωρισθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἤμεθα τέκνα τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, καταδικασμένοι εἰς θάνατον αἰώνιον. Εἰς τὰ βάσανα καὶ τὰς θλίψεις τῆς πορείας ζωῆς, τὰ ὁποῖα ἡ ἁμαρτία μᾶς ἐκληροδότησε, θὰ προσετίθετο καὶ ἡ ἀτελείωτος δυστυχία τῆς κολάσεως. Ἀλλ' ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἀγαθότης δὲν μᾶς ἀφῆκε ν' ἀπολεσθῶμεν. Διὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν σωτηρίαν, ἀπέστειλε τὸν Υἱόν Του τὸν μονογενῆ, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη νὰ γίνῃ μεσίτης τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ ἡμῶν. Θεὸς ἀληθινός, ἐγένετο καὶ ἄνθρωπος τέλειος, γεννηθεὶς ἐκ τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας.

Τί δὲ ἔκαμε διὰ τὴν σωτηρίαν μας ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς; Ἀφ' ἑνὸς μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ παράδειγμά Του ὡδήγησε καὶ ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Ἀφ' ἑτέρου μὲ τὸν σταυρικόν Του θάνατον ἱκανοποίησε καὶ ἐξιλέωσε τὴν θείαν δικαιοσύνην διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου καὶ μᾶς ἔδωκε τὸ μέσον τῆς συγχωρήσεως καὶ τῆς σωτηρίας. Ἀπέθανεν Αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν ὡς ἀντιπρόσωπος ὅλης τῆς ἁμαρτωλοῦ ἀνθρωπότητος, καὶ ἀπεδείχθη πράγματι «ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου». Ὅσοι δὲ πιστεύουν ἀληθῶς ὅτι Αὐτὸς εἶνε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅσοι πιστεύουν εἰς τὴν σταυρικήν Του θυσίαν καὶ πειθαρχοῦν εἰς Αὐτόν, εὑρίσκουν ἔλεος καὶ σωτηρίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διότι ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ἐνοχήν, ἐλευθερώνονται ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατον καὶ ὁδηγοῦνται εἰς τὴν μακαρίαν ζωὴν τῆς αἰωνίου βασιλείας. Δι' αὐτοὺς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶνε Ἰησοῦς, δηλαδὴ Σωτήρ.

Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ Κύριος ἦλθε νὰ σώσῃ ὅλον τὸν κόσμον, πρέπει νὰ φροντίσωμεν ἕκαστος διὰ νὰ γίνῃ καὶ ἰδικός μας Σωτήρ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὁλοψύχως εἰς Αὐτὸν καὶ ν' ἀκολουθήσωμεν τὸν νόμον Του καὶ τὰς ἐντολάς Του. Πρέπει ν' ἀφήσωμεν τὴν ζωὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ζήσωμεν ὡς χριστιανοί. Διότι, ἐὰν δὲν πιστεύωμεν πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ μένωμεν ἀμετανόητοι ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, τίποτε δὲν ἔχομεν νὰ κερδίσωμεν ἀπὸ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου. Καὶ θὰ εἶμεθα τελείως ἀναπολόγητοι, ἀφοῦ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν ἐπίτηδες εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ μᾶς σώσῃ, ἡμεῖς ὅμως ἐδείξαμεν ἀδιαφορίαν καὶ δὲν ἐδέχθημεν τὴν παρ' Αὐτοῦ σωτηρίαν.

Μὲ ἐμπιστοσύνην ἀπόλυτον.

Μὲ ἀπορίαν καὶ ἔκπληξιν ἤκουσεν ἡ παρθένος Μαρία νὰ τῆς λέγῃ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ὅτι θὰ γεννήσῃ υἱόν. Πῶς ἦτο τοῦτο δυνατόν, ἀφοῦ αὐτὴ ἦτο παρθένος καὶ ἄνδρα δὲν εἶχε γνωρίσει; Ἀλλ' ἡ ἔκπληξίς της ἀναμφιβόλως θὰ ἔγινε μεγαλυτέρα μετ' ὀλίγον. Διότι ὁ ἀρχάγγελος τῆς εἶπε πρά-

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΖΩΗΣ»

ΑΒΡΑΑΜ

ὑπὸ Π. Τρεμπέλα

Εἰς τὴν ἔκδοσίν μας αὐτήν, ὑπὸ τύπον ὁμιλιῶν εἰς γλῶσσαν λαϊκὴν καὶ ὕφος τερπνόν, παρελαύνει ὁλόκληρος ἡ περιπετειώδης, ἀλλὰ καὶ ἐξόχως διδακτικὴ ἱστορία τοῦ μεγάλου γενάρχου τῶν Ἰουδαίων. Ζωγραφίζεται ἡ πίστις του ἡ βαθεῖα, ἡ ἀγάπη του, ἡ ἀξιοθαύμαστος ὑπακοή του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί του, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὑπῆρξε φαινόμενον εἰς τοὺς καιροὺς τῆς γενικῆς εἰδωλολατρείας καὶ παράδειγμα φωτεινὸν δι' ὅλους. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, οἰκογενειάρχαι καὶ μή, ἔχουν πολλὰ νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ παρόντος βιβλίου.

Σελίδες 375. Τιμᾶται ἄδετον δρ. 15, πανόδετον δρ. 30. Προστίθενται ταχυδρομικὰ Ἐσωτερικοῦ διὰ τὰ ἄδετα δρ. 8, διὰ τὰ πανόδετα δρ. 11, Ἐξωτερικοῦ δὲ διπλάσια.

Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

γματα πρωτοφανῆ καὶ πρωτάκουστα· τὴν ἐβεβαίωσεν, ὅτι θὰ γεννήσῃ ὄχι ἔπως αἱ ἄλλαι γυναῖκες, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ὑπερφυσικὸν καὶ μοναδικόν· ὄχι ἐξ ἀνδρός, ἀλλὰ ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ποῖος θὰ ἠμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ εἰς ἕνα τοιοῦτο θαῦμα; Καὶ ποῖος θὰ ἐδέχετο ὡς ἀληθεῖς τοὺς λόγους τοῦ ἀρχαγγέλου;

Ἐν τούτοις ἡ παρθένος Μαρία, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν της καὶ ἐζήτησεν ἐξηγήσεις, ἐδέχθη μὲ ἐμπιστοσύνην τὸ μήνυμα τοῦ ἀγγέλου. Τῆς ἔκαμεν ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν ἡ πληροφορία ὅτι καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής της συνέλαβεν υἱὸν καὶ πρόκειται νὰ γεννήσῃ, ἂν καὶ ἦτο γραῖα καὶ στεῖρα. Ὅταν δὲ τῆς ὑπενθύμισεν ὁ Γαβριὴλ ὅτι εἰς τὸν Θεὸν τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον, ἐκείνη τότε μὲ πίστιν ἀδίσταικτον καὶ ἐμπιστοσύνην ἀπόλυτον ἐξεδήλωσε τὴν ὑποταγήν της εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου», ἀπήντησε μὲ ταπείνωσιν καὶ ὑπακοήν.

Μὲ τοιαύτην διάθεσιν καὶ ἐμπιστοσύνην ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ δεχώμεθα τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχουν βεβαίως πολλά, περὶ τῶν ὁποίων μᾶς διδάσκει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἰμποροῦμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν καὶ νὰ ἐξηγήσωμεν. Πῶς, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Θεὸς εἶνε ἄναρχος καὶ πανταχοῦ παρών; Πῶς δὲ ἡ Παρθένος ἐγέννησε τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ οὐχὶ φυσικῶς, ἀλλὰ μὲ μόνην τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Πῶς δὲ ὑπάρχει πέραν τοῦ τάφου ζωή, μακαρία μὲν διὰ τοὺς δικαίους θλιβερὰ δὲ διὰ τοὺς ἀπίστους καὶ ἀμετανοήτους ἁμαρτωλούς; Εἰς τοιαύτας ἀληθείας, περὶ τῶν ὁποίων μᾶς ὁμιλεῖ ἡ ἁγία Γραφή, δὲν εἶνε δυνατὸν ὁ ἄνθρώπινος νοῦς, ὁ τόσον περιωρισμένος, νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ δώσῃ τελείαν ἐξήγησιν. Εἶνε ζητήματα ποὺ ὑπερβαίνουν τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν.

Ἐν τούτοις, ἐφ' ὅσον μᾶς βεβαιώνει περὶ αὐτῶν ὁ Θεός, ὀφείλομεν νὰ ἐμπιστευώμεθα καὶ νὰ τὰ δεχώμεθα μὲ πλήρη πεποίθησιν. Εἶνε ἀδύνατον νὰ μᾶς ἀπατᾷ ὁ Θεὸς καὶ νὰ μὴ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἡμᾶς. Αὐτὸς ποὺ εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἀληθείας. Ἐξ ἄλλου δέ, καθὼς καὶ ὁ ἀρχάγγελος εἶπεν εἰς τὴν Παρθένον, τί εἶνε ἀδύνατον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; Αὐτὸς εἶνε ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντός, ὁ πάνσοφος καὶ ὁ παντοδύναμος. Εἰς Αὐτὸν εἶνε δυνατὰ ὄχι μόνον ὅσα ἡμεῖς ἀντιλαμβανόμεθα καὶ ἐννοοῦμεν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἀδυνατεῖ ἡ περιωρισμένη διάνοιά μας νὰ ἐννοήσῃ. Ἀκριβῶς δὲ διότι εἴμεθα ἄνθρωποι μὲ περιωρισμένην δύναμιν καὶ ἀντίληψιν, ὀφείλομεν ἐν ταπεινοφροσύνῃ νὰ ἐμπιστευώμεθα εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀδιστάκτως νὰ παραδεχώμεθα ὅσα Αὐτὸς ἐφανέρωσε καὶ βεβαιώνει εἰς ἡμᾶς.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Ζ'
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

«Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα κατὰ γένος». Ἄλλο τὸ γένος τῶν κητῶν καὶ ἄλλο τῶν λεπτῶν ἰχθύων. Μεταξὺ τῶν ἰχθύων πάλιν ὑπάρχουν ἀναρίθμητοι διαφοραὶ διῃρημέναι κατὰ γένη· ταῦτα δὲ τὰ γένη ἔχουν καὶ ὀνόματα ἰδιαίτερα καὶ τροφὴν διαφορετικήν, καὶ σχῆμα καὶ μέγεθος καὶ ποιότητα σαρκῶν, καὶ χωρίζονται ὅλα μεταξύ των μὲ πολὺ μεγάλας διαφορὰς καὶ ἀποτελοῦν διάφορα εἴδη. Ποῖοι λοιπὸν παρατηρηταὶ τῆς ζωῆς τῶν ἰχθύων εἰμποροῦν νὰ μᾶς ἀπαριθμήσουν τὰς διαφορὰς τῶν γενῶν; Καίτοι αὐτοὶ λέγουν, ὅτι προσδιορίζουν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἰχθύων, ποῦ εἶναι εἰς τὰς μεγάλας ἀγέλας. Ποῖος δὲ ἐξ ἐκείνων, ποῦ ἐγήρασαν ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἁλιείαν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ τὰς ἀκτάς, εἰμπορεῖ νὰ μᾶς εἴπῃ λεπτομερῶς τὴν ἱστορίαν ὅλων; Ἄλλα γνωρίζουν ὅσοι ψαρεύουν εἰς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν· ἄλλα ὅσοι εἰς τὸν Αἰγυπτιακὸν κόλπον(1)· ἄλλα οἱ νησιῶται καὶ ἄλλα οἱ Μαυρούσιοι(2). Ὅλα δὲ ὁμοίως καὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα τὰ παρήγαγε τὸ πρῶτον ἐκεῖνο πρόσταγμα καὶ ἡ ἄπειρος ἐκείνη δύναμις. Πολλαὶ αἱ διαφοραὶ τῆς ζωῆς τῶν ἰχθύων. Πολλαὶ καὶ αἱ διαφοραὶ ὡς πρὸς τὴν διαδοχὴν ἑκάστου γένους. Οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἰχθύων δὲν κλωσσοῦν τὰ αὐγά των ὅπως αἱ ὄρνιθες, οὔτε κατασκευάζουν φωλεάς, οὔτε μὲ πόνους ἀνατρέφουν καὶ μεγαλώνουν τὰ τέκνα των· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ποῦ ὑπεδέχθη τὸ αὐγό, ὅταν ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ψάρι. Καὶ εἰς ἕκαστον γένος ἡ γέννησις ἀπογόνων εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ καὶ δὲν ἀναμιγνύεται μὲ ἄλλο εἶδος. Δὲν συμβαίνουν μὲ τοὺς ἰχθῦς αἱ διασταυρώσεις τῶν εἰδῶν, ποῦ γίνονται εἰς τὴν ξηρὰν εἰς τοὺς ἡμιόνους, ἢ καὶ εἰς μερικὰ πτηνά, καὶ αἱ ὁποῖαι παραχαράσσουν καὶ νοθεύουν τὰ γένη. Κανὲν εἶδος ἐκ τῶν ἰχθύων δὲν ἔχει τὰ μισὰ δόντια, ὅπως ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὁ βοῦς καὶ τὸ πρόβατον· καὶ τοῦτο διότι κανὲν γένος ἰχθύων δὲν μηρυκάζει(3), ἐκτὸς μόνον τοῦ σκάρου(4), ὅπως λέγουν μερικοί. Ὅλα δὲ ἔχουν πολὺ πυκνὰ καὶ ὀξύτατα δόντια, διὰ νὰ μὴ τοὺς ξεφεύγῃ ἡ τροφὴ μὲ τὴν μακρὰν μάσησιν. Διότι ἄλλως, ἐὰν δὲν ἐμασᾶτο ταχέως καὶ δὲν κατεπίνετο, τότε κατὰ τὴν λεπτοποίησιν, ποῦ θὰ ἐγίνετο διὰ τῆς μασσήσεως, θὰ διελύετο ὑπὸ τοῦ ὕδατος.

Τροφὴ δὲ τῶν ἰχθύων ἔχει ὁρισθῆ ἰδιαιτέρα δι' ἕκαστον γένος. Διότι ἄλλοι μὲν τρέφονται μὲ τὸν βοῦλκον· ἄλλοι μὲ τὰ φύκια· ἄλλοι ἀρκοῦνται εἰς τὰ χόρτα ποῦ ἀναπτύσσονται μέσα εἰς τὸ ὕδωρ. Οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν ἰχθύων τρώγονται ἀναμεταξύ των, καὶ ὁ μικρότερος μεταξὺ αὐτῶν εἶναι τροφὴ τοῦ μεγαλυτέρου. Καὶ ἂν συμβῇ καμμιὰ φορά, ἐκεῖνος ποῦ ἔπιασε τὸν μικρότερον νὰ συλληφθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἄλλον, τότε περιλαμβάνονται καὶ οἱ δύο εἰς τὴν μίαν κοιλίαν τοῦ τελευταίου. Τί ἄλλο ὅμως κάμνομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ὅταν κυνηγοῦμεν τοὺς κατωτέρους; Κατὰ τί διαφέρει ἀπὸ τὸν τελευταῖον αὐτὸν ἰχθῦν, ἐκεῖνος ποῦ ὑποτάσσει μὲ τὴν λαίμαργον φιλοπλουτίαν του καὶ ἀποκρύπτει

1) Ἐννοεῖ τὸν κόλπον τῆς Ἀλεξανδρείας.
2) Οἱ κάτοικοι τῆς Μαυρουσίας, τοῦ σημερινοῦ Μαρόκου.
3) Δὲν ἀναχαράζει τὴν τροφήν.
4) Εἶναι ἰχθῦς μήκους 40 περίπου ἑκατοστῶν καὶ παρουσιάζει ὡραίαν ὄψιν λόγῳ τῆς πολυχρωμίας του.

μέσα εἰς τοὺς ἀχορτάστους κόλπους τῆς πλεονεξίας του τοὺς ἀδυνάτους ἀνθρώπους; Ἐκεῖνος κατεῖχε τὴν περιουσίαν τοῦ πτωχοῦ, σὺ δὲ ὑπέταξες τοῦτον καὶ τὸν κατέστησες μέρος τῆς ἰδικῆς σου περιουσίας. Ἐφάνης τοιουτοτρόπως ἀδικώτερος τῶν ἀδίκων καὶ πλεονεκτικώτερος πλεονέκτου. Ἀλλὰ πρόσεξε μήπως σὲ περιμένῃ τὸ ἴδιον τέλος τῶν ἰχθύων, μήπως σὲ πιάσῃ κανὲν ἀγκίστρι ἢ ψαροκόφινο ἢ δίκτυον. Διότι καὶ ἡμεῖς ἐξάπαντος, ὁσασδήποτε ἀδικίας καὶ ἂν διαπράξωμεν, δὲν θὰ ἀποφύγωμεν τὴν τελευταίαν τιμωρίαν.

Τώρα δέ, ἀφοῦ μάθῃς ἀκριβῶς, ὅτι πολλὴ πανουργία καὶ δολιότης ὑπάρχει καὶ εἰς ἀσθενὲς ἀκόμη ζῶον, θέλω νὰ ἀποφύγῃς τὴν μίμησιν τῶν κακούργων. Ὁ καρκῖνος [δηλαδὴ ὁ κάβουρας] ἐπιθυμεῖ νὰ φάγῃ τὴν σάρκα τοῦ στρειδιοῦ. Ἀλλὰ εἶναι δύσκολον εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ψάρεμά του, ἐφ' ὅσον τὸ στρεῖδι περιβάλλεται ἀπὸ τὸ ὄστρακον. Διότι ἡ φύσις ἠσφάλισε μὲ στερεὸν περίφραγμα τὴν ἁταλὴν σάρκα του. Διὰ τοῦτο δὲ ὀνομάζεται καὶ ὀστρακόδερμον. Καὶ ἐπειδὴ περιβάλλουν τὸ στρεῖδι δύο κοιλότητες, προσηρμοσμέναι ἀκριβῶς ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης, κατ' ἀνάγκην αἱ δαγκάνες τοῦ καρκίνου εἶναι ἄπρακτοι. Τί κάμνει λοιπόν; Ὅταν τὸ ἰδῇ νὰ ζεσταίνεται εὐχαρίστως εἰς ὑπήνεμα μέρη, καὶ νὰ ἔχῃ ἀνοίξει πρὸς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τὰς πτυχὰς τοῦ ὀστράκου του, τότε ἀκριβῶς παρεμβάλλει κρυφίως μεταξὺ τῶν δύο ὀστράκων μικρὰν πέτραν καὶ παρεμποδίζει τὸ κλείσιμον· τοιουτοτρόπως δὲ μὲ τὴν ἐπινόησιν ταύτην ὁ καρκῖνος ἀναπληρώνει τὴν δύναμιν ποῦ τοῦ λείπει. Αὐτὴ εἶναι ἡ κακία ἐκείνων ποῦ δὲν ἔχουν οὔτε λογικὸν οὔτε φωνήν. Ἐγὼ ὅμως θέλω νὰ ζηλεύῃς μὲν τὴν ἐπιτηδειότητα τῶν καρκίνων, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξευρίσκει τὰ χρήσιμα, ἀλλὰ νὰ μένῃς μακρὰν πάσης βλάβης τοῦ πλησίον. Τοιοῦτος [ὅπως ὁ καρκῖνο] εἶναι ἐκεῖνος, ποῦ συμπεριφέρεται δολίως πρὸς τὸν ἀδελφόν του καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ πλησίον, ὅταν τὸν εὕρῃ εἰς δυσκόλους περιστάσεις, καὶ εὐχαριστεῖται εἰς τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων. Ἀπόφευγε νὰ μιμῆσαι ἐκείνους ποῦ κατηγοροῦμεν ὡς κακούς. Νὰ ἀρκῆσαι εἰς τὰ ἰδικά σου. Ἡ πτωχεία, ποῦ συνοδεύεται μὲ ἀληθινὴν αὐτάρκειαν [δηλαδὴ μὲ τὸ νὰ ἀρκῆται κανεὶς εἰς ὅσα ἔχει]εἶναι διὰ τοὺς σώφρονας καὶ συνετοὺς προτιμοτέρα ἀπὸ κάθε ἀπόλαυσιν. (Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Ἡ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

—Εἶνε ἀπὸ χρυσόν! ἐφώναξεν ἡ Ἰουνία.

—Ὁ Φοῖβος μοῦ εἶπεν ὅτι εἶνε ἀπὸ κάποιο πολυτιμότερον μέταλλον. Εἶναι κατεσκευασμένον ἀπὸ ἀσπίδας καὶ ξίφη, ποὺ ἔπῆραν οἱ ἥρωές μας ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, κατὰ τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος.

Ἐπὶ τέλους εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα. Εἶνε ὁ Πειραιεὺς μὲ τὰ καταστήματά του, τοὺς προνάους του καὶ τὰς σημαίας τῆς Ρώμης, ποὺ κυματίζουν εἰς τὴν προκυμαίαν.

Ὅταν οἱ ταξειδιῶται μας ἀπεβιβάσθησαν, ἐχάρησαν ἰδιαιτέρως. Πολὺ δὲ περισσότερον ἡ Εὐνίκη. Ἦσαν αἱ Ἀθῆναι, ἡ πατρίς της, πολὺ διάφορος ὅμως τώρα, ἀφοῦ ἔλειπεν ὁ Φοῖβος ποὺ θὰ συμμετεῖχεν εἰς τὴν χαράν της. Ὅσον ἐπροχωροῦσαν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως, τόσον ἡ Εὐνίκη ἐδοκίμαζεν εὐχαρίστησιν καὶ ὑπερηφάνειαν, βλέπουσα τὸν θαυμασμὸν ποὺ προκαλοῦσαν αἱ Ἀθῆναι εἰς τὰς καρδίας ὅλων.

—Αἱ Ἀθῆναι εἶνε πολὺ ὡραιότεραι τῆς Ρώμης, ἔλεγε μὲ σιγαλὴν φωνήν.

Ὅλαι ἐθαύμαζαν τὸν τόσον πλοῦτον τῆς τέχνης, ποὺ δὲν εἶδε ποτὲ ὅμοιον ὁ κόσμος. Ὑπῆρχαν ἀγάλματα τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ Διός, τῆς Δήμητρος, τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. Αἱ στοαί, τῶν ὁποίων αἱ προσόψεις παρίστανον μάχας, αἱ κολοσσιαῖαι μορφαὶ τοῦ Κόνωνος, τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Δημοσθένους καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἐπιφανῶν Ἀθηναίων, προσεφέροντο εἰς τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν μὲ ὅλην τὴν μεγαλοπρέπειαν.

—Ὁ Παρθενών μας ὅμως εἶνε τὸ ὡραιότερον ἀπὸ τὰ μνημεῖά μας, εἶπεν ἡ Εὐνίκη μὲ τὸ πρόσωπον κατακόκκινον ἀπὸ χαράν, στρεφομένη πρὸς τὴν νεαρὰν κυρίαν της.

—Ναί, ἤκουσα νὰ τὸ λέγουν. Θὰ μὲ ὁδηγήσῃς αὔριον καὶ θὰ κάμωμεν μαζῇ τὰς προσφοράς μας εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

—Ἀλλοίμονον! εἶπε κλαίουσα ἡ Εὐνίκη, ποῖος θὰ ἐδέχετο τὰ ἀφιερώματα μιᾶς σκλάβας; Ἡ ἔνδοξος Ἀθηνᾶ μας θὰ ἐθεώρει ὕβριν τὴν λατρείαν ἑνὸς ἐξευτελισμένου ὄντος, ὅπως εἶμαι ἐγώ.

—Δὲν ὑπάρχει καμμία θρησκεία διὰ τοὺς σκλάβους εἰς τὰς Ἀθήνας; ἠρώτησεν ἡ Ἰουνία, παρατηροῦσα τὴν ὑπηρέτριάν της μὲ ὕφος συμπαθείας.

—Ποῖος ἐκ τῶν θεῶν θὰ ἤθελε νὰ δεχθῇ τὴν προσκύνησιν μιᾶς δούλης; Θὰ ἐπεθύμουν ἐν τούτοις νὰ ἐπανίδω τὸν Παρθενῶνα διὰ τελευταίαν φοράν.

—Θὰ τὸν ἐπανίδῃς, Εὐνίκη, καὶ ἡ προσφορά σου θὰ εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ἰδικήν μου. Ἔτσι ἡ θεὰ δὲν θὰ προσβληθῇ καθόλου, εἶπεν ἡ Ἰουνία μὲ συγκίνησιν.

Τὸ σπίτι, ὅπου θὰ κατοικοῦσεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Σεμπρονίου, ὡμοίαζε πολὺ πρὸς τὰς Ρωμαϊκὰς ἐπαύλεις τῶν ὀχθῶν τοῦ Τιβέρεως. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους αἱ κατοικίαι ἐσυνειθίζοντο πολὺ τώρα εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐνῷ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Ἑλλάδος ἐπεκράτουν εἰς τὴν Ρώμην. Ἡ Ἰουνία ἐδιάλεξε τὸ δωμάτιόν της τοῦ ὕπνου καὶ τὸ δωμάτιον τοῦ λουτροῦ. Ἐφρόντισε νὰ δώσῃ εἰς τὴν Εὐνίκην δωμάτιον κοντὰ εἰς τὸ ἰδικόν της, ἀντὶ νὰ τὴν ἀπομακρύνῃ εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν δούλων. Ἠθέλησεν ἐπίσης, μόλις ἦλθε, νὰ ἀποδοθῇ τιμὴ εἰς τὸ ἄγαλμα τῆς Φλόρας. Ἐπειδὴ δὲν εὑρῆκεν ὡραῖα ἄνθη εἰς τὸν κῆπον, ποὺ ἦτο ἀπὸ καιρὸ παρημελημένος, ἔστειλε τὴν Εὐνίκην νὰ ἀγοράσῃ μερικά.

Τίποτε δὲν εἶχεν ἀλλάξει εἰς τὰ καταστήματα: ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος αἱ περγαμηναὶ καὶ τὰ βιβλία, ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ εἴδη πολυτελείας. Πόσαις φοραῖς ἡ Εὐνίκη, συνοδευομένη ἀπὸ τὸν Φοῖβον καὶ τὴν παραμάναν της, εἶχεν, εἰς εὐτυχεστέρας ἡμέρας, διατρέξει τὴν Ἀγοράν! Τῆς ἐφαίνετο, ὅτι εἶχε περάσει τόσος καιρὸς ἀπὸ τότε, ποὺ ἀνεπαύετο ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν στοῶν, ἢ ἔπαιζε τρέχουσα μὲ τὸν ἀδελφόν της, καθ' ὃν χρόνον ἡ Τρυφῶσα ἠγόραζεν ἄνθη ἢ ἔκαμνεν ἄλλας προμηθείας διὰ τὴν τροφὴν τῆς ἡμέρας! Ἀλλ' ἡ θέα τῆς ἀγορᾶς τῶν δούλων ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Εὐνίκην ζωηροτέραν ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα. Τῆς ἐνεθύμιζε τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἡμέραν, ποὺ ἐκτύπησαν τὸν Φοῖβον σχεδὸν θανασίμως. Τί εἶχεν ἀπογίνει ἔκτοτε ὁ ἀδελφός της; Αἱ πληγαί του εἶχαν θεραπευθῆ; Εἶχεν ἄρά γε εὕρει κύριον σὰν τὴν Ἰουνίαν; ἢ ἔμεινε μόνος, χωρὶς νὰ τὸν περιποιῆται κανεὶς καὶ νὰ τοῦ ἀτευθύνῃ μίαν λέξιν παρηγορίας; Ὤ! ἐὰν ἠμποροῦσε νὰ μάθῃ τί τοῦ εἶχε συμβῆ! Θὰ ἐθεώρει τὸν ἑαυτόν της εὐτυχῆ, ἐὰν ἤξευρεν ὅτι κάποιος εἶχε λυπηθῆ τὸν ἀδελφόν της. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Μνημόσυνα καὶ πατριωτισμός.

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τελουμένου κατὰ τὴν τρίτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν μνημοσύνου τοῦ Δήμου Ἀθηναίων «ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν ἐν πολέμοις πεσόντων», παρετηρήθη εἰς πολιτικὴν ἐφημερίδα, ὅτι τὰ μνημόσυνα ταῦτα συνήθως μὲν γίνονται διὰ κομματικοὺς σκοπούς, ὁσάκις δὲ γίνονται ὑπὸ τοῦ Δήμου ἢ ἰδιωτικῶν ὀργανώσεων, ἀνεπαρκέστατα ἀντιπροσωπεύονται αἱ ἀρχαὶ καὶ ὁ λαός· ἐνῷ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μνημόσυνα πάνδημα, διὰ νὰ φρονηματίζουν, διδάσκοντα τὴν ψυχικὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν πατριωτικὴν ἀφοσίωσιν.

Ὅτι μὲν ἡ κομματικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν μνημοσύνων ὑπὲρ τῶν πεσόντων ἐν πολέμοις κατανῷ βεβήλωσις καὶ ἀνοσιότης, τοῦτο εἶναι πρόδηλον. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι καὶ ὁ δεύτερος σκοπὸς δὲν εἶναι ἀρκετὰ ὅσιος καὶ ἐπιτετραμμένος. Διότι δύναται βεβαίως ὁ Δῆμος ἢ τὸ Κράτος, ἢ ὁποιαιδήποτε ἄλλαι πατριωτικαὶ ὀργανώσεις νὰ διοργανώνουν ἔξω τῶν Ναῶν ἑορτὰς πρὸς φρονηματισμὸν πατριωτικὸν ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν ἡρώων τῶν πολέμων. Ἐφ' ὅσον ὅμως γίνονται μνημόσυνα ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, διὰ τῆς σχετικῆς ἐπιμνημοσύνου προσευχῆς καὶ ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας, «ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πεσόντων ἐν πολέμοις», θὰ ἔπρεπε μόνον ὁ σκοπὸς οὗτος νὰ ἐπιδιώκεται καὶ οὐδεὶς ἄλλος. Καὶ τοῦτο χρειάζεται νὰ τὸ καταστήσῃ γνωστὸν ἡ Ἐκκλησία. Διότι ὅταν ἐρχώμεθα εἰς τὸν Ναόν, διὰ νὰ προσευχηθῶμεν δῆθεν «ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πεσόντων», ὅταν ἀκούωμεν τοιαύτας πρὸς τὸν Θεὸν προσευχάς, οὐδεμίαν ὅμως διάθεσιν ἔχομεν νὰ προσευχηθῶμεν, οὐδὲ ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν ψυχήν των, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν προσευχὴν τοῦ μνημοσύνου δι' ἄλλους, ἐντελῶς ξένους πρὸς αὐτὸ σκοπούς, αὐτὸ εἶναι φενάκη.

Ἀλλ' «ὁ Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται». Καὶ ἑπομένως ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παρίσταται μετέχουσα εἰς τοιαύτην φενάκην καὶ συμπράττουσα εἰς σκοποὺς ξένους πρὸς τὴν ἀποστολήν της καὶ πολλάκις παρεξηγησίμους ἢ καὶ βεβήλους.

Δίκαιαι παρατηρήσεις.

Μερικὰ νέα σκάνδαλα ἀναξίων Κληρικῶν ἔδωκαν εἰς μὲν τὸν σκανδαλοθηροῦντα Τύπον τὴν ἀφορμὴν νέων ἀναγνωσμάτων, εἰς τὸ κομμουνιστικὸν δὲ ὄργανον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξεμέσῃ ἐκ τοῦ ἀνεξαντλήτου θησαυροῦ του ἄφθονον ὑβρεολόγιον. Ἐσημειώθησαν ὅμως ἀλλαχοῦ καὶ παρατηρήσεις πολὺ ὀρθαί, ἐκ τῶν ὁποίων παραθέτομεν δύο περικοπάς· διότι ὅταν γράφωμεν μόνον ἰδικάς μας γνώμας, θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους ἐντελῶς μονόπλευροι.

Οὕτω μία πολιτικὴ ἐφημερὶς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων, σχολιάζουσα τὴν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας σύλληψιν ἑνὸς ἱερέως, ἐσημείωνε:

«Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀληθῶς ἀποκαρδιωτικόν. Διότι διερωτᾶται κανείς, ποῖος ἐχειροτόνησεν αὐτὸν τὸν ἱερέα, ὁ ὁποῖος βέβαια δὲν ἔγινε λωποδύτης ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς ἄλλην, καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ χειροτονοῦνται μὲ τόσην ἐπιπολαιότητα ἄνθρωποι τόσον ἀνάξιοι; Ἂν συνεκέντρωνε κανεὶς ὅσα κρούσματα κακῶν λευϊτῶν ἀνεκοινώθησαν ἀπὸ τὸ Ἀστυνομικὸν Δελτίον μόνον εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου δωδεκαμήνου, θὰ κατέληγεν εἰς θλιβερώτατα συμπεράσματα περὶ τῆς ἀμελείας, μὲ τὴν ὁποίαν στρατολογοῦνται οἱ προωρισμένοι διὰ τὴν ἱερὰν διακονίαν καὶ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τῆς κοινωνίας κληρικοί. Καὶ νομίζομεν ὅτι ἡ προϊσταμένη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἔχει κάθε συμφέρον ὅπως προβῇ εἰς μίαν ἐκκαθάρισιν τοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένου κλήρου, διὰ νὰ μὴ ἀντανακλοῦν αὐτὰ τὰ ἀξιοθρήνητα φαινόμενα ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ ἱερατείου».

Ὁ δὲ «Ἱερὸς Σύνδεσμος», ὄργανον τῶν ἱερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐδημοσίευσεν ἄρθον τοῦ αἰδεσιμολ. προέδρου αὐτοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐσημειοῦντο καὶ τὰ ἑξῆς:

«Τὸ πρώτιστον βέβαια εἶναι νὰ συγκινηθῇ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, νὰ μὴ ἀνεχθῇ πλέον τοιαύτας ρυπαρὰς ὕβρεις, νὰ καθίσῃ τοὺς συκοφάντας εἰς τὸ ἐδώλιον τοῦ κατηγορουμένου, νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν τιμὴν τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸ ἐμπρέπον ὕψος του τὸ τίμιον Ῥάσσον—διότι δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἐγείναμεν ὅλοι Σόδομα καὶ Γόμορα—νὰ κηρύξῃ τέλος τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θρησκείας τὴν ἀγνότητα καὶ κοινωνικὴν ὠφελιμότητα. Ἔπειτα νὰ ζητήσῃ νὰ καθίσῃ εἰς τὸ ἀδέκαστον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ὅλας τὰς κληρικὰς ἀνομίας καὶ ρυπαρότητας καί, ὅταν πεισθῇ περὶ τοῦ ἀναντιρρήτου τῆς ἀληθείας των καὶ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ σκευωριῶν καὶ συκοφαντιῶν, οὐχὶ ἀσυνήθων ἐναντίον τοῦ Ῥάσσου, νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη ὅσον χρειάζεται, νὰ ἀποκόψῃ τὴν γάγγραιναν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Σώματος καὶ νὰ τὴν παραδώσῃ, ἂν συντρέχῃ λόγος, μέχρι τῆς Κρατικῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης».

Διὰ μίαν διαθήκην.

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ἐδόθη ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαστικούς μας κύκλους κάποια προσοχὴ εἰς τὴν δημοσιευθεῖσαν διαθήκην ἑνὸς ἀποθανόντος πρό τινων ἡμερῶν ἀρχιάτρου. Ὅτι, δηλαδή, ὁ ἀποθανὼν κατένειμε τὴν περιουσίαν του, ὑπερβαίνουσαν τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια, εἰς φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἱδρύματα.

Τὸ πρᾶγμα βεβαίως δὲν εἶναι πρωτοφανές. Ἀλλ' εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς διὰ τὸν ἑξῆς σπουδαῖον λόγον. Ὅτι ὁ μὲν ἀρχίατρος, ὁ κατὰ τύπους μὴ ἐκκλησιαστικός, ἀφίνει τὴν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του κτηθεῖσαν περιουσίαν του εἰς τοιαῦτα ἱερὰ ἱδρύματα. Ἄλλοι δέ, οἱ ὁποῖοι καθιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν διὰ νὰ ζήσουν ἐν ἀκτημοσύνῃ, κατορθώνουν μὲ ἀρκετὴν εὐκολίαν νὰ πετοῦν ὡς ἄχρηστον τὸ στερητικὸν α τῆς λέξεως, νὰ παρουσιάζωνται οὕτω μὲ ὄχι ὀλίγην κτημοσύνην, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν μὲν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἀφίνουν οὐδὲ μετὰ θάνατον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας!

Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται ἴσως, διότι ὁ Θεὸς δὲν δέχεται τὰς τοιαύτας δωρεάς των.

Ὅταν ζητῇ νὰ σαπίσῃ.

Ὅταν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἀνεγράφη, ὅτι ἡ Ἀστυνομία κατ' ἐντολὴν τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας κατέσχε μερικὰ βρωμερὰ καὶ αἰσχρολόγα περιοδικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ νεολαία ἀντλεῖ καὶ μεταφέρει εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωήν της τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὴν διαφθοράν, ἠσθάνθημεν κάποιαν εὐάρεστον ἔκπληξιν διὰ τὴν ἐπαινετὴν ταύτην πρᾶξιν. Διότι δὲν μᾶς ἔχουν συνηθίσει αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ μὲ τοιαύτας ἐξυγιαντικὰς ἐνεργείας, ποὺ προλαμβάνουν τὸ ἔγκλημα.

Ἀλλὰ δυστυχῶς εἰς τόπον, ὅπου τὰ πάντα ὑπηρετοῦν εἰς τὸ κόμμα, εἰς τὰ «μέσα», εἰς τοὺς ἰσχυροὺς παράγοντας, τοὺς ἀναλαμβάνοντας νὰ διευκολύνουν κάθε ἐγκληματικὴν ἐνέργειαν, δὲν διαρκεῖ καμμία ἐξυγιαντικὴ προσπάθεια. Ἡ ἐνέργεια τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ἀνεστάλη, τὰ ρυπαρόφυλλα ἐπανῆλθον ἀνενόχλητα εἰς τὴν κυκλοφορίαν, καὶ τὸ Κράτος προσφέρει εἰς τὴν νεολαίαν πᾶν ὅ,τι τὴν διαφθείρει ψυχικῶς, μέχρις ὅτου σαπίσῃ Κράτος καὶ Κοινωνία. Ἴσως μόνον τότε νὰ συνέλθῃ, νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ νὰ ποθήσῃ τὴν ἠθικὴν ζωήν.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς· *Ἁγ. Ζώνης* ὁ κ. Κ. Λαμπρόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Κυψέλης) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Ν. Κοκκινιᾶς) ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· Χ. Δέδες ἐν *Χανίοις*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Χρ. Παπαγιάννης ἐν *Μυτιλήνῃ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Κ. Χρόνης ἐν *Βεροίᾳ*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης*· Παν. Παπαγιάννης ἐν *Καρλοβασίῳ*· Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ*· καὶ ὁ περιοδεύων κ. Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν *Δωδεκανήσῳ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι